

NUMMER 11 | JULI 2023

PDN MAGAZINE

**Samen de zeilen
bijzetten voor een
mooi en duurzaam
PDN-pensioen**

PDN in beeld:
Het pensioenbestuur, de
Raad van Toezicht en het
Verantwoordingsorgaan

INHOUD

04 PDN IN BEELD

Het pensioenfondsbestuur,
de Raad van Toezicht en
het Verantwoordingsorgaan

04 DE RAAD VAN TOEZICHT

Ervaren trio houdt toezicht
op PDN-bestuur.

08 KENNISMAKEN MET NIEUWE BESTUURDER ARIE SONNEVELD

'Van betekenis zijn voor
de samenleving en voor
anderen'

12 HET VERANTWOORDINGS- ORGAAN

Extra paar ogen en
gesprekspartner van het
bestuur.

20 DE PENSIOENREIS VAN ANS VAN AERNSBERGEN

Een carrière lang managers
ondersteunen.

10 RESULTATEN DEELNEMERS- ONDERZOEK

14 PDN NEEMT JE MEE NAAR... AVIENT PROTECTIVE MATERIALS

18 BROODJE AAP PENSIOEN

24 COLUMN RISICO NEMEN

Een bestuur, een Raad van Toezicht (RvT), een Verantwoordingsorgaan (VO) en een uitvoeringsorganisatie. Heel veel mensen zijn dagelijks bezig met PDN en zetten zich gedreven in voor een gezond, duurzaam en succesvol pensioenfonds voor actieve deelnemers, slapers en gepensioneerden. We zijn trots op ons fonds en op wat wij betekenen voor de bij ons aangesloten mensen. Ook al wachten ons in de nabije toekomst vele veranderingen op allerlei vlakken, we zetten ons vol overgave in om op volle kracht vooruit te gaan.

ACHTER DE SCHERMEN

Hoe werkt dat nu eigenlijk precies, dat fonds? Hoe is het georganiseerd, wie staat er aan het roer, wie controleert en adviseert? Waar staan we, ook als het gaat om bijvoorbeeld het nieuwe pensioenstelsel en de voorbereidingen daarop? Wie zitten er in het VO en de RvT? En wat doen die organen?

In dit nummer van PDN Magazine lees je daarover. We nemen je graag weer mee 'achter de schermen' en vertellen over de laatste stand van zaken, over onze activiteiten en over de toekomst.

Daarnaast leer je in dit magazine natuurlijk ook een aantal mensen wat beter kennen. Ans van Aernsbergen bijvoorbeeld, die vertelt over haar lange carrière als directiesecretaresse en over haar pensioenreis. Danielle Kruijten en Marjan Rijckaert nemen je mee naar Avient. En kersvers bestuurslid Arie Sonneveld vertelt je over zijn leven, waarin altijd plaats en aandacht is voor anderen.

Wij wensen je alvast een mooie, zonnige zomer!

Veel leesplezier,
Babette, Karin, Monique & Mark

Bezoek onze PDN-website voor uitgebreide informatie over jouw pensioen. Kijk wat er voor je is geregeld en wat je zelf kunt doen, voor nu en later.

Scan de QR-code en ga rechtstreeks naar de website van PDN.

Cor van der Sluis, Marties van Loon en Rajesh Grobbe

Ervaren trio houdt toezicht op PDN-bestuur

De Raad van Toezicht (RvT) oefent als intern toezichtsorgaan toezicht uit op het bestuur van PDN. De drie leden van de raad beoordelen bijvoorbeeld of de procedures en processen van ons fonds op orde zijn, hoe wij worden bestuurd en hoe wij omgaan met de risico's van het pensioenfonds op de langere termijn.

Wie vormen de RvT?

Per 15 juli 2022 benoemde het PDN-bestuur Cor van der Sluis op bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan als voorzitter van de RvT. Cor is een ervaren voorzitter en toezichthouder in de pensioensector. Hij heeft als toezichthouder brede ervaring met complexe veranderprocessen. Cor beschikt over uitgebreide kennis en ervaring op het gebied van pensioenen, relevante wet- en regelgeving, uitbesteding en ICT.

Het bestuur benoemde Marlies van Loon eveneens per 15 juli 2022 als lid van de RvT. Marlies is

een ervaren toezichthouder, bestuurder en begeleider van tender- en transitietrajecten voor pensioenfondsen. Ze heeft aanzienlijke kennis en ervaring op het gebied van governance, communicatie, pensioenregelingen en uitbesteding.

Samen met zittend lid Rajesh Grobbe, die zich vooral richt op financiële thema's en risicobeheersing van ons fonds, beschikt PDN over een complementair en divers samengestelde RvT. De drie leden zijn uitstekend in staat om de ontwikkelingen van ons fonds te beoordelen en te klankborden met het bestuur en het verantwoordingsorgaan.

Wat doet de RvT?

De raad houdt toezicht op het beleid van het PDN-bestuur en op de algemene gang van zaken bij ons fonds. De drie leden adviseren het bestuur op basis van hun ervaring, zodat er een evenwichtige belangenafweging plaatsvindt. Die evenwichtige belangenafweging vormt de rode draad bij alle discussies en besluitvormingsprocessen binnen het bestuur van ons fonds. Een ander belangrijk onderwerp is zorgen voor een passende risicobeheersing. Ook hierop houdt de raad toezicht.

Dit betekent overigens niet dat de leden van de RvT zich overal in mengen, want het is geen schaduwbestuur. De raad beoordeelt vooral hoe het PDN-bestuur besluiten neemt. Bij de bestuurs-

en commissievergaderingen zijn de RvT-leden afwisselend en op eigen verzoek aanwezig als toehoorder. De raad fungeert zo ook als klankbord voor het bestuur. De RvT-leden adviseren en rapporteren hun bevindingen aan het bestuur. Daarnaast bepalen ze mede het beleid vanwege een aantal goedkeuringsrechten, bijvoorbeeld wat betreft het beloningsbeleid (met uitzondering van de RvT zelf) of de profielschets voor bestuurders.

Wat zijn de aandachtspunten voor 2023?

Op basis van de planning van het PDN-bestuur en de bevindingen van de RvT maakte ons fonds voor 2023 een nieuw toezichtsplan. De raad richt zich dit jaar vooral op:

- de werking van het bestuur in het kader van de wijzigingen in de bestuursinrichting;
- de vervulling van vacatures en het bestuurlijk proces;
- de continuïteit van de dienstverlening en bewaking van de kosten per deelnemer;
- strategische projecten, waaronder het nieuwe pensioencontract.

De RvT legt ook verantwoording af over de uitvoering van de eigen taken en de uitoefening van de toegekende bevoegdheden. Dit gebeurt altijd aan het verantwoordingsorgaan (VO), aan de werkgevers en in het bestuursverslag.

Meer informatie over de RvT, de bevoegdheden en alle aanbevelingen van de raad staat in het PDN-jaarverslag over 2022. Dit verslag publiceren wij binnenkort op onze website.

“In tijden van verandering is het zeer belangrijk om goed op elkaar aangesloten te blijven en te beseffen dat het PDN-bestuur, het verantwoordingsorgaan en de RvT hetzelfde belang dienen, namelijk een goed pensioen voor onze deelnemers.”

PDN onder de loep

Hoe, wie, wat, waar in vijf vragen en antwoorden

We maken in ons land een turbulente fase door als het gaat om pensioenen. In Den Haag én in de media wordt veel gesproken over de overgang naar een nieuw pensioenstelsel. Ook over PDN kwam de afgelopen periode nieuws voorbij. Nu de Eerste Kamer de Wet toekomst pensioenen vaststelde, is het een goed moment om ons eigen pensioenfonds eens onder de loep te nemen. Wat vindt PDN belangrijk? Waarvoor staan we en hoe gaan we om met de belangen van onze deelnemers? Vijf vragen en antwoorden.

Hoe staat PDN ervoor?

PDN is een goed functionerend en financieel gezond middelgroot pensioenfonds, met het vizier gericht op de toekomst. Het is zeker niet alleen het pensioenfonds van dsm-firmenich; PDN ontwikkelde zich de afgelopen jaren tot een fonds voor in totaal maar liefst zestien aangesloten ondernemingen. De afgelopen jaren stond de dekkingsgraad van PDN, net als bij veel andere fondsen, onder druk. Gelukkig konden we de ambitie om de pensioenen jaarlijks te verhogen in 2022 weer goeddeels invullen. De vertrekpositie van het fonds om de overgang naar het nieuwe stelsel uit te voeren, is gunstig.

Hoe is PDN bezig met het nieuwe pensioenstelsel?

Om klaar te zijn voor de invoering van het nieuwe pensioenstelsel zijn we al een hele tijd bezig met de voorbereidingen. Denk daarbij aan het aanpassen van de administratieve systemen, maar ook het inrichten van een goede begeleiding van de keuzes die onze deelnemers in het nieuwe stelsel straks hebben. Zo zijn we als organisatie klaar voor de veranderingen en kunnen we een goed en verantwoord pensioen blijven bieden voor onze deelnemers.

Naast die voorbereidingen proberen we ook een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de wensen van onze deelnemers. Door deelnemersonderzoeken en gesprekken brachten we bijvoorbeeld in beeld welke contractvorm de voorkeur heeft van onze deelnemers en onze sociale partners (werkgevers en vakbonden). Ook weten we welke risico's ze bereid zijn te nemen met (de opbouw van) hun pensioen én hoe tevreden ze zijn over PDN op dit moment. Als fonds bepalen we overigens de keuze voor het

uiteindelijke contract niet; dat doen de sociale partners. De resultaten van de onderzoeken geven een goed beeld van de wensen van onze deelnemers. PDN is er voor zijn deelnemers, en die staan natuurlijk voorop. Het PDN-bestuur ziet een evenwichtige afweging van de belangen van alle deelnemers als een grote verantwoordelijkheid, wat er ook aan ontwikkelingen zijn.

Hoe zit het bestuur van het pensioenfonds in elkaar?

PDN is een zelfstandige stichting met een eigen bestuur. Sinds kort heeft het bestuur een voorzitter die extern is aangetrokken. Daarnaast kent het bestuur twee operationeel bestuurders en zijn voortaan naast DSM ook de andere aangesloten ondernemingen vertegenwoordigd. In totaal bestaat het bestuur nu naast de onafhankelijk voorzitter uit vier leden die via de werkgevers zijn voorgedragen, twee via de Centrale Ondernemingsraad en twee vanuit de gepensioneerden. Zo kan het bestuur onafhankelijk zijn werk doen en tellen alle belangen mee.

Fusie heeft geen gevolgen voor pensioenpot PDN

DSM ging onlangs definitief samen met het Zwitserse Firmenich. Dit heeft geen gevolgen voor de pensioenen en deelnemers van PDN.

Belegt PDN wel verantwoord en duurzaam?

PDN hecht veel waarde aan duurzaamheid. We staan als enige middelgroot fonds in de top-10 van de toonaangevende VBDO-graadmeter (Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling) als het gaat om duurzame beleggingen. We vinden het niet alleen belangrijk dat deelnemers nu en straks van een goed pensioen kunnen genieten, maar vooral ook dat ze dat kunnen blijven doen in een wereld die goed leefbaar is voor iedereen. Daarom belegt het fonds bijvoorbeeld niet in ondernemingen die zich schuldig maken aan ernstige en structurele schending van de zogenoemde UN Global Compact Principles. Ook landen die op een Nederlandse, Europese of VN-sanctielijst staan, zijn uitgesloten in het beleid van PDN. Verder belegt het fonds niet in bedrijven die controversiële wapens als clustermunition en nucleaire wapens produceren, distribueren of verhandelen.

Hoe zorgt PDN ervoor dat deelnemers goed op de hoogte blijven van belangrijke ontwikkelingen rond hun pensioen?

Deelnemers geven aan dat de communicatie vanuit PDN duidelijk en prettig is. We houden deelnemers op de hoogte van algemene ontwikkelingen en van zaken die specifiek voor henzelf van belang zijn. Algemene informatie vind je bijvoorbeeld op onze website en in dit PDN Magazine.

Arie Sonneveld

Rijke carrière

Arie - getrouwd, vier kinderen en twaalf kleinkinderen - is sinds 2017 zelf met pensioen. Hij doorliep vanaf 1982 een lange carrière bij DSM. “Ik begon bij de afdeling Strategie, rond de transformatie van cyclische, kapitaalintensieve producten naar stabiele, kennisintensieve (bio)specialties. Daarna vervulde ik rollen in marketing en sales en in businessmanagement in de toenmalige farma-poot. Vervolgens hielp ik inkoop binnen DSM te professionaliseren. Via de functie van inkoopdirecteur bij DSM Fine Chemicals kwam ik daarna terecht op de corporate sourcing-stoel van VP (Bio) Chemicals and Utilities. In die periode woonde ik twee jaar met mijn vrouw in China om het DSM Asian Sourcing-team te versterken. Ik sloot mijn carrière af als VP Risk Management and Corporate Requirements.”

Zorgen voor anderen

Naast zijn werk springt één aspect eruit in het leven van Arie en zijn gezin: niet alleen voor jezelf zorgen, maar ook voor

anderen. Zo gaven ze heel wat jaren tijd en aandacht aan (gehandicapte) pleegkinderen. “Tijdens ons verblijf in Shanghai vervulde mijn vrouw de rol van ‘healing home’ voor een Chinees meisje met spina bifida (een open ruggetje) dat te vondeling was gelegd. Uiteindelijk is zij na een heel bijzonder traject door het gezin van één van onze dochters geadopteerd en is ze nu een levenslustige en kerngezonde 11-jarige kleindochter.”

Solide fonds

Van betekenis zijn voor anderen geeft Arie nu dus mede vorm door zijn rol in het bestuur van PDN. Hoe ziet hij het pensioenfonds? “PDN zie ik als een heel solide organisatie met een zeer professionele serviceprovider. De komende tijd gaan we ons bezighouden met een aantal belangrijke veranderingen: een meer onafhankelijk dagelijks bestuur, meer aandacht voor de niet meer met DSM verbonden ondernemingen en de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. Heel veel transformaties die veel aandacht vragen. In dit alles is er denk ik

één belangrijk thema te ontdekken: hoe houd je elkaar vast in zo’n veranderende omgeving? Het vergt transparantie en heldere communicatie om in onze complexe samenleving het pensioenschap op koers te houden en een veilige haven te laten bereiken.”

Transformaties succesvol laten landen

Arie ziet de toekomst positief in. “Ik voerde de afgelopen tijd heel wat gesprekken met bestuurders van allerlei pensioenfondsen. Al met al kunnen we blij zijn met wat PDN heeft bereikt en hoe het bestuur zich samen met het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht opmaakt om alle transformaties die op ons afkomen succesvol te laten landen. Ik geloof in ‘serving leadership’, waarbij ik er zowel wil zijn voor de pensionado’s als voor de actieven en slapers. Dat evenwicht was altijd al cruciaal en dat blijft het voor de toekomst. Het is voor de komende tijd alle hens aan dek. We gaan samen de zeilen bijzetten voor een mooi en duurzaam PDN-pensioen.”

Arie Sonneveld, nieuw bestuurslid PDN:

“Samen de zeilen bijzetten voor een mooi en duurzaam PDN-pensioen”

Arie Sonneveld is binnen PDN nieuw bestuurslid namens de pensioengerechtigden. Een rol die hem goed past, vertelt hij. “DSM betekende veel voor mijn eigen ontwikkeling. Het voelt als een voorrecht dat ik iets terug mag geven aan de organisatie, via een orgaan dat verbonden is met DSM-actieven, slapers en pensionado’s. Ik vind het al mijn hele leven belangrijk om van betekenis te zijn voor de samenleving en voor anderen. Mijn rol als bestuurslid is daarvan weer een nieuwe uiting.”

Betaaldata pensioenen

PDN maakt de pensioenen – met uitzondering van december – op de 27ste van de maand over. Als de 27ste in een weekend valt, dan betalen we de pensioenen eerder uit.

- Betaaldata 2023
- 27 juli
- 25 augustus
- 27 september
- 27 oktober
- 27 november
- 21 december

Dekkingsgraad PDN

Een belangrijke graadmeter voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds is de dekkingsgraad. Het geeft de verhouding aan tussen het vermogen van PDN (pensioenvermogen) en de pensioenen die PDN nu en in de toekomst moet uitbetalen (pensioenverplichtingen). Als de dekkingsgraad bijvoorbeeld 110% is, dan staat tegenover elke € 100 die PDN moet uitbetalen aan gepensioneerden € 110 aan vermogen. PDN maakt de cijfers elk kwartaal bekend op de website.

Onderstaande tabel toont de dekkingsgraad vanaf 2018

Stand per einde	Dekkingsgraad	Beleidsdekkingsgraad	Gehanteerde rente	Rendement (t/m)
2018	105,0%	109,3%	1,3%	-1,8%
2019	104,0%	102,3%	0,7%	12,7%
2020	99,7%	95,5%	0,1%	4,0%
2021	115,5%	108,9%	0,5%	8,2%
2022	123,7%	127,1%	2,7%	-13,8%
Q1 2023	125,6%	129,1%	2,6%	2,9%

Bij beslissingen over toeslagverlening of korten moeten pensioenfondsen gebruikmaken van de zogenoemde ‘beleidsdekkingsgraad’. Deze dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste 12 maandelijkse dekkingsgraden.

Belangrijkste resultaten deelnemersonderzoek PDN:

Hoe kijk jij naar je pensioen?

PDN wil zich goed voorbereiden op de nieuwe Wet toekomst pensioenen. Daarbij hoort ook een onderzoek naar de mening van al onze deelnemers. Wij willen namelijk weten welk beleid het beste aansluit bij jouw voorkeuren. Om die reden hielden wij afgelopen maart een uitgebreid deelnemersonderzoek. Alle actieve deelnemers, gepensioneerden en slapers van ons fonds kregen de kans hieraan mee te doen. In dit artikel lees je meer over de resultaten en wat PDN ermee gaat doen.

PDN belegt voor je pensioen. Dat betekent ook dat onze beleggingsresultaten bijdragen aan de hoogte van jouw pensioen. Iedereen gaat verschillend om met die onzekerheid. Daarom willen wij graag weten wat jij belangrijk vindt als het om jouw pensioen gaat. Staat zekerheid bij jou bovenaan? Of mogen wij best een verantwoord risico nemen met beleggen als dat de kans vergroot op een hoger pensioen?

Meer of minder risico?

PDN voerde het deelnemersonderzoek in maart anoniem uit, maar wij splitsten het wel uit naar onder andere leeftijd, inkomen, status en andere deelnemerskenmerken. Wij maakten in het onderzoek gebruik van een zogenoemde pensioenmeter met een schuifstand en een set aanvullende vragen. De pensioenmeter is een grafiek met verwachte pensioenuitkomsten en een spreiding van mogelijke pensioenuitkomsten daaromheen als het mee- of tegenzit. Deze uitkomsten veranderen als jij een schuif verplaatst en daarmee meer of minder risico neemt. Zo meet de pensioenmeter jouw risicovoorkoor.

Daarnaast wil PDN graag weten hoe groot jouw risicodraagkracht is. In hoeverre kun jij risico's nemen? En in

welke mate accepteer jij schommelingen in de opbouw- en uitkeringsfase van je pensioen? De onderzoeksuitkomsten geven het PDN-bestuur een beeld van hoe deelnemers aankijken tegen het nemen van beleggingsrisico. Dat helpt ons fonds uiteindelijk bij het opstellen van het beleggingsbeleid.

Meer dan 3.800 reacties

In totaal kregen 22.266 deelnemers in maart een uitnodiging via e-mail of een brief om mee te doen aan het deelnemersonderzoek. Wij ontvingen 3.864 ingevulde reacties, oftewel 17,4%. Dit percentage ligt boven de gemiddelde respons van 10,2% bij de landelijke pensioenfondsen.

De belangrijkste resultaten zijn als volgt:

- De mate waarin deelnemers een bepaald beleggingsrisico aanvaarden, is breed verdeeld. De meesten scoren een 5 op de schaal van 0 (geen risico) tot en met 10 (veel risico).
- Doorgaans is er in dit soort onderzoeken een duidelijke relatie tussen een hogere leeftijd en een lagere aanvaarding van risico. In ons onderzoek is dat ook het geval.
- Actieve deelnemers willen meer risico nemen dan slapers en gepensioneerden. Slapers zijn op hun beurt bereid meer risico te nemen dan gepensioneerden.

- Mannen zijn veel vaker bereid om meer beleggingsrisico te nemen dan vrouwen. Dit verschil wordt ook beïnvloed door de verschillen in leeftijd, pensioenstatus en inkomen.
- De grootste groep deelnemers (35%) verwacht 70 tot 80% van hun laatstverdiende inkomen nodig te hebben aan pensioen. Daarnaast verwacht 23% dat ze 60 tot 70% nodig hebben en 16% verwacht 80 tot 90% nodig te hebben.
- De grootste groep deelnemers (40%) verwacht evenveel pensioen en AOW te krijgen als ze nodig hebben. Dit is binnen alle leeftijdsgroepen de grootste groep. Daarnaast verwacht 15% meer te krijgen dan nodig, 26% verwacht een tekort en 18% weet het niet of wil het niet aangeven. Naarmate de leeftijd toeneemt, neemt het aantal deelnemers toe dat een overschot verwacht of ongeveer evenveel als nodig. Het percentage dat het niet weet, neemt af.
- Naarmate deelnemers ouder worden, regelen ze steeds minder zaken of zijn er steeds minder zaken die ze van plan zijn te regelen. Alleen sparen gebeurt vaak ook in de hogere leeftijdsgroepen. Het aantal deelnemers dat belegt of wil beleggen, neemt het meest duidelijk af naarmate ze ouder worden.
- Verder valt op dat er in de groep tot

37 jaar relatief weinig deelnemers zijn die hun eigen woning kunnen inzetten om meer inkomen te verwerven (door overwaarde of hypotheekaflossingen) ten opzichte van de andere leeftijdsgroepen. Dit komt waarschijnlijk doordat deze groep (nog) minder vaak een eigen woning heeft dan de andere groepen.

Beslissingen en keuzes

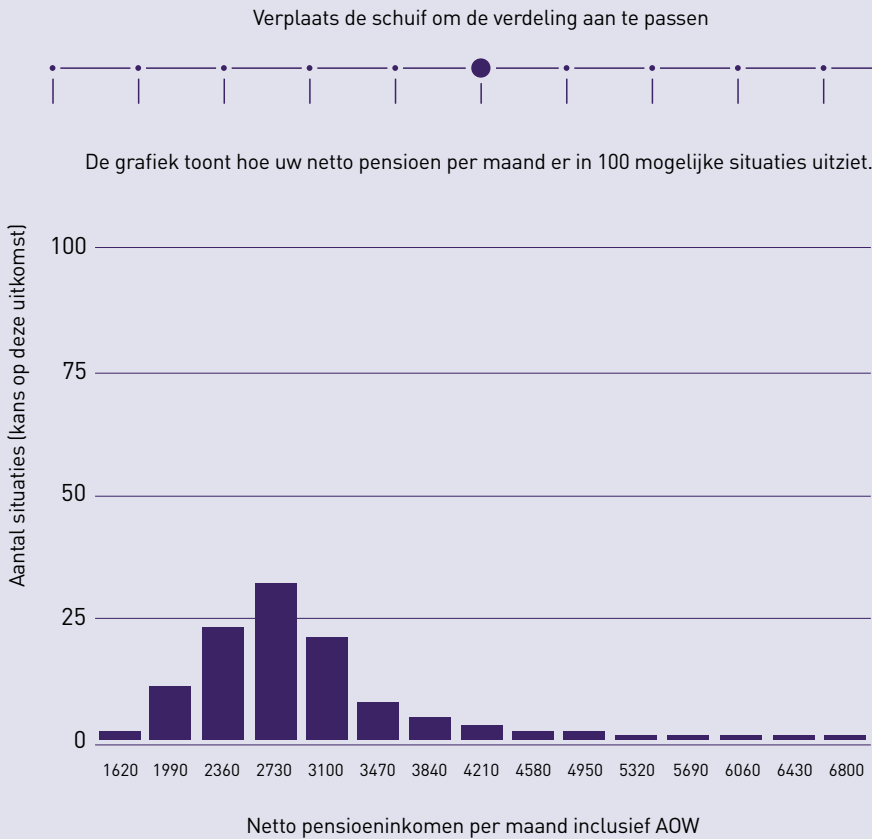
En nu? PDN, DSM en de vakbonden nemen de uitkomsten van het deelnemersonderzoek mee in de beslissingen en keuzes rond het nieuwe pensioenstelsel. De resultaten zijn niet leidend, maar ze zijn zeker wel richtinggevend. Ze geven een idee over hoe jij denkt en hoe jij je voelt over je pensioen. Waarover ben je onzeker? Welk risico wil je nemen en welke keuzes ben je bereid te maken? Nu wij hierover meer informatie hebben, helpt dat PDN enorm in de werkwijze en bij de te nemen keuzes. Daarnaast kunnen DSM en de vakbonden op basis hiervan bepalen voor welk contract ze kiezen.

Wil jij in de toekomst ook via e-mail meedoen aan online onderzoeken? Je kunt de post gewoon op papier blijven ontvangen, maar toch via mail uitnodigingen krijgen voor onderzoeken. Ga dan naar 'Mijn PDN Pensioen' op onze website en vul onder 'Mijn gegevens' je e-mailadres in. Wil je alle post liever digitaal ontvangen, dan kun je dat daar ook aangeven.

Pensioenmeter

Opdracht:

Wilt u het schuifje een aantal keer naar links en naar rechts verplaatsen? Kijk elke keer goed naar de grafiek. Daar ziet u wat er gebeurt met uw mogelijke pensioenuitkomsten. Neem hier de tijd voor. En schuif naar de plaats die het beste bij u past.

Uw verwachte pensioenuitkering:

Hiernaast ziet u de uitkomsten op een andere manier weergegeven. U ziet bij de gekozen schuifstand uw verwachte pensioenuitkering inclusief AOW en uitkering als het erg meezit of erg tegenzit in de economie. Wat u ziet is geen persoonlijke berekening. De bedragen geven een benadering voor uw leeftijd en inkomen en wijken dus af van uw werkelijke pensioen. U kunt hier geen rechten aan ontleen.

Verantwoordingsorgaan: voor vertrouwen in evenwichtige belangenbehartiging

Dat PDN een bestuur en een Raad van Toezicht heeft, is bij de meeste mensen wel bekend. Wist je dat er ook een Verantwoordingsorgaan (VO) is? Dat toetst de verantwoording die het bestuur aflegt over het (toekomstige) beleid en de manier waarop het beleid is uitgevoerd. De leden van het VO geven daarover vervolgens ook een oordeel. Voorzitter Wil Beckers en vicevoorzitter Laurine Lemon lichten hun werk toe.

Een extra paar ogen dat meekijkt met het bestuur en dat de belangen behartigt van de deelnemers van PDN. Zo omschrijft Laurine het Verantwoordingsorgaan.

“Het is belangrijk dat het bestuur in haar besluiten alle belangen van alle betrokkenen goed en evenwichtig afweegt. Bijvoorbeeld bij beslissingen rond

indexatie of het nieuwe pensioenstelsel. Het VO toetst of dat gebeurt en hoe besluiten totstandkomen.”

Volwaardige gesprekspartner

“Het bestuur ziet het VO als volwaardige gesprekspartner”, vertelt Wil. “Onze rol is belangrijk voor het vertrouwen van deelnemers in PDN. We hebben een open relatie en het bestuur neemt ons volledig serieus. Er is wederzijds respect. Dat maakt dat het VO werkt, en dat onze toetsing en adviezen ter harte worden genomen.”

De leden van het VO toetsen elk jaar de besluiten die het bestuur nam, én hoe die besluiten tot stand kwamen. “Daarvoor bekijken we alle aanwezige stukken”, legt Laurine uit. “En we stellen vragen. Om een goed beeld te krijgen, moet je het lef hebben om alle noodzakelijke vragen te stellen.”

Naar jezelf kijken

Het VO kijkt niet alleen naar het bestuur, maar ook naar zichzelf. Wil: “We zijn gekozen leden. Wij moeten altijd bezig zijn met alle belangen van alle belanghebbenden. We willen weten wat er leeft en we voeren daarom geregeld gesprekken met onze achterbannen. We weten waarover het gaat. Lid van het VO

Wil Beckers

Laurine Lemon

“Het VO is een extra paar ogen dat de belangen behartigt van alle deelnemers van PDN”

- Laurine Lemon -

word je namelijk niet zonder kennis over pensioenen. Ieder lid volgt een aantal verplichte cursussen. Alleen met de juiste kennis kun je tenslotte gefundeerd een mening geven. Ook doorlopen we jaarlijks een evaluatieprocedure over het functioneren van het VO. Zijn we kritisch genoeg? Doen we ons werk naar behoren? Eén keer in de drie jaar doen we dat met een externe partij erbij. Zo blijven we scherp en kunnen we ons ten volste blijven inzetten.”

Transparante communicatie

Een voorbeeld van een thema waarover het VO zich de afgelopen tijd uitsprak naar het bestuur is communicatie. Wil en Laurine: “Mensen die vanuit de pensioenwereld communiceren met onder andere deelnemers van PDN,

zitten heel erg in de materie. Je ziet nog vaak vaktal en lastig te begrijpen termen. Pensioenen zitten moeilijk in elkaar en de materie is lastig uit te leggen, maar juist dan is het zaak met veel zorg naar deelnemers toe te communiceren. En: leg uit waaróm je een bepaald besluit neemt. Wat waren je afwegingen? Waarnaar heb je gekeken? Wat is ‘je kennis van nu’? Transparantie is voor ons de sleutel.”

Het belangrijkste advies van het VO aan het bestuur voor 2023? “Wij vinden dat het bestuur een kader moet hebben van waaruit ze telkens weer handelt”, vertelt Wil. “Zo kan ze steeds terug naar een bepaalde basis: Zijn de diverse belangen goed afgewogen op basis van eerder aangegeven overwegingen en prioriteiten?

Is dat uitlegbaar? En: hoe wordt het dan uitgevoerd?”

Toekomst

Hoe zien Wil en Laurine de rol van het VO in de toekomst? “Er komt de komende tijd alleen maar meer op ons af”, weet Laurine. “Zeker nu de Wet toekomst pensioenen is aangenomen. Het bestuur moet de komende jaren belangrijke besluiten nemen. Dat maakt de rol van het VO steeds belangrijker en waardevoller.”

Meer weten over het VO en het werk van de leden?

In het jaarverslag van PDN vind je elk jaar informatie over het VO en over het volledige oordeel dat zij het bestuur geeft.

Het verantwoordingsorgaan van PDN

Het Verantwoordingsorgaan (VO) toetst de verantwoording die het bestuur van PDN aflegt over het (toekomstige) beleid en hoe het beleid is uitgevoerd, en ze geeft daarover een oordeel. Het VO weegt af of het bestuur in redelijkheid tot een besluit is gekomen en of alle belangen van gepensioneerden, slapers en actieve deelnemers daarin evenwichtig zijn afgewogen. Dat doen de leden van het VO na afloop van een boekjaar, aan de hand van ontwerp-jaarstukken en alle beschikbare informatie over het boekjaar (onder meer verslagen en beleidsdocumenten).

Het VO heeft ook adviesrecht over een aantal zaken. Ze beslist niet mee, maar ze heeft door de adviesrechten mogelijk wel invloed op de besluitvorming. Verder vervult het VO een rol in procedurele zaken, bijvoorbeeld rond de benoeming en het ontslag van leden van de fondsorganen. Het VO telt acht leden. Twee leden zijn aangewezen door DSM Nederland, twee leden vertegenwoordigen de actieve deelnemers en vier leden zijn gekozen door de gepensioneerden. Leden worden benoemd voor vier jaar. In de zomer van 2023 zijn er weer nieuwe VO-verkiezingen.

Daniëlle Kruijen (l) en Marjan Rijckaert (r)

PDN neemt je mee naar... Avient Protective Materials

Wist je dat er meer dan 15 verschillende werkgevers zijn aangesloten bij PDN? Niet alleen medewerkers van DSM in Nederland bouwen dus pensioen op bij PDN. Ook de medewerkers van de andere aangesloten ondernemingen doen dat. In deze rubriek nemen we je telkens mee naar één van die ondernemingen. Dit keer is dat Avient Protective Materials, bij velen bekend als Dyneema. We gaan op pad met Marjan Rijckaert, site director in Heerlen, en Daniëlle Kruijen, global HR manager.

De sterkste kunststofvezel van de wereld - ook bekend als Dyneema - die ook nog eens heel licht is. Die maken ze bij Avient Protective Materials. Vanuit vier productielocaties in Nederland, China en de VS gaat de vezel als garen en doeken naar allerlei klanten. Die maken er op hun beurt weer uiteenlopende producten van. Je vindt Dyneema bijvoorbeeld in kogelwerende vesten en helmen, outdoor-schoenen, snijvaste handschoenen en touwen en netten die ze in de visserij gebruiken. Onverwoestbaar, duurzaam en beschermend: dat zijn de belangrijkste eigenschappen. En dat geldt eigenlijk ook wel voor het bedrijf en de medewerkers zelf.

With you when it matters

"Onze slogan is 'With you when it matters'", vertelt Daniëlle. "Dit geldt niet alleen voor het product dat we maken, maar ook voor onze eigen organisatie en onze eigen mensen. We zijn er voor elkaar, óók als het even tegenzit of als je in je privéleven door een zware tijd gaat. Medewerkers zijn trots op het product Dyneema. Ze werken graag en vaak lang bij ons. Dat zegt veel."

Van DSM naar Avient

De medewerkers maakten de afgelopen tijd samen wel een flinke verandering door. In september 2022 nam Avient het onderdeel over van DSM, passend bij de koers van DSM richting een volledige focus op gezondheid, voeding en biowetenschap. Na een overgangsjaar dat het bedrijf gebruikt om écht over te stappen naar andere systemen en processen, gaan de medewerkers in september helemaal 'om' naar Avient. Een stap die achter de schermen veel tijd en energie kostte en die vol vertrouwen verloopt.

Daniëlle: "Avient is superblij met ons. We waren bij DSM een klein onderdeel waarvan al langer bekend was dat DSM het wilde verkopen. Bij Avient zijn we een significant onderdeel met een aantal producten dat ze graag wilden toevoegen aan hun portfolio. Zij vinden ons belangrijk en zo voelen we ons ook. Natuurlijk gaat een overname gepaard met veranderingen die effect hebben op onze medewerkers. Dat proces proberen we zo goed mogelijk te begeleiden."

Great place to work

"Uit de 'Great place to work'-survey die we pasgeleden hielden, kwam een mooie score", vertelt Marjan. "Dat laat zien dat mensen hun werk hier waarderen. We gaan vol vertrouwen de toekomst in als Avient. We blijven ons product steeds verder doorontwikkelen en innoveren. Dat is ook nodig om datgene te kunnen bieden wat anderen nog niet hebben. We zijn trots op het product dat we maken en de bijdrage die we daarmee leveren aan het beschermen van mensen over de hele wereld."

"Dyneema is een
kroonjuweel in het
portfolio van Avient"

lees verder op volgende pagina >

Marjan stelt zich voor

Werkgever:

"In 2000 werkte ik al als technoloog hier op de site. Na een tijdje werken bij andere DSM-onderdelen kwam ik in 2014 weer terug bij DSM Dyneema als project director. En nu ben ik site director hier in Heerlen, bij Avient Protective Materials. Ik heb het nog steeds erg naar mijn zin."

Trots:

"De afgelopen tijd was door de overname door Avient natuurlijk best spannend. We zitten in een overgangsjaar met veel veranderingen. Toch behaalden we zonder verstoring dezelfde resultaten als andere jaren en op sommige vlakken presteerden we zelfs beter. Ik ben er trots op dat we dat bereikten, en ik ben trots op al onze medewerkers."

Eigen pensioen:

"Nu het nieuwe pensioenstelsel eraan komt, lees ik erover en probeer ik me er wat in te verdiepen. Ik vraag me namelijk af wat het voor mij gaat betekenen. Verder ben ik niet heel veel met mijn pensioen bezig. Ik heb er vertrouwen in dat het straks wel goed zit."

Persoonlijk:

"53 jaar, samenwonend in Maastricht, twee jongens van 15 en 16."

Daniëlle stelt zich voor

Werkgever:

"Ik ben global HR-manager bij Avient. In die rol ondersteun ik het managementteam in alles wat te maken heeft met mens en organisatie. Ik werk inmiddels 14 jaar bij DSM, en nu dus bij Avient."

Trots:

"Hoewel we nu Avient zijn geworden, verandert er gelukkig niets in hoe wij als mensen en als organisatie met elkaar omgaan. Het 'familiegevoel' blijft, het gevoel van 'samen gaan we ervoor' zit diepgeworteld in onze mensen. Daarop ben ik trots, want samen kunnen we dan veel mooie dingen doen."

Eigen pensioen:

"Vanuit mijn rol als HR-manager probeer ik het pensioenstelsel en alles wat daarmee te maken heeft goed te begrijpen. Ik wil het natuurlijk ook goed kunnen uitleggen aan onze medewerkers en aan sollicitanten. Salaris komt vaak als belangrijkste onderdeel naar boven, maar je pensioen is zeker zo belangrijk, al zijn veel mensen er pas later in hun carrière echt mee bezig."

Persoonlijk:

"46 jaar, samenwonend in Maastricht, een dochter van 3 jaar en een zoon van 6 jaar."

Hoe ging het met onze deelnemers in 2022?

In deze periode publiceren wij ons jaarverslag 2022. In dit jaarverslag laten wij de ontwikkelingen en resultaten van PDN zien in het afgelopen jaar. Je vindt er informatie over de financiële situatie, ons duurzaamheidsbeleid, communicatie, beleggingen en allerlei andere pensioenzaken.

Maar hoe ging het met onze deelnemers?
Welke levensgebeurtenissen legden wij voor hen vast? Bij een levensveranderend moment speelt pensioen vaak een rol.

Kijk ook op onze PDN-website welke gebeurtenissen allemaal hierbij horen.

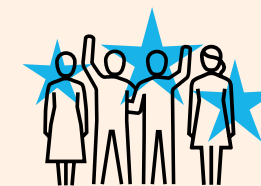
60

scheidingen

461

overleden
deelnemers

582

nieuwe deelnemers
aan de pensioenregeling

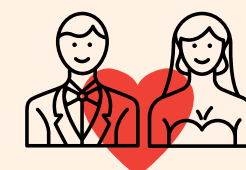
514

deelnemers veranderden
van werkgever

1.500

deelnemers
verhuisden

361

geregistreerde
huwelijken & partners

Broodje aap pensioen

De stijging van de rente is altijd gunstig voor je pensioen.

Vorig jaar en begin dit jaar gebeurde er veel op pensioengebied. De rente steeg in 2022 fors. PDN kon de pensioenen daardoor in juli 2022 én januari 2023 verhogen. Ook versoepelden de regels rondom het verhogen van pensioen en werden er extra verhogingen toegekend. Tegelijkertijd maakte de stijging van de rente het eerder laten ingaan van pensioen duurder.

Wat betekent dit voor je pensioen?

De rente was de afgelopen jaren 'laag'. Dat was één van de belangrijkste redenen waarom de (beleids)dekkingsgraad ook vaak lager was dan 110%. Daardoor kon geen indexatie (verhoging) van het pensioen plaatsvinden. In 2022 steeg de rente aanzienlijk met ongeveer 2%. Dit had zowel een gunstig als ongunstig effect.

Gunstig effect

De stijging van de rente was gunstig voor onze (beleids)dekkingsgraad en daarmee ook voor het verhogen van je pensioen. We verhoogden je pensioen zowel in 2022 als in 2023.

Ongunstig effect

Door de stijging van de rente steeg ook de prijs van het eerder met pensioen gaan in 2023. Deze prijs berekenen we met de tarieven die het bestuur periodiek vaststelt om te zorgen dat jij het pensioen krijgt dat je moet krijgen. Met die tarieven berekenen we bijvoorbeeld wat je als pensioen krijgt als je één jaar eerder met pensioen gaat. Omdat we jou dan een jaar langer pensioen moeten betalen, daalde je pensioen daardoor in 2022 met ongeveer 5%. Die daling liep in 2023 op tot ongeveer 7%. En hoe meer je jouw pensioendatum vervroegt, hoe groter het effect.

Check je pensioen in de pensioenplanner

Je vraagt je nu misschien af wat dit allemaal voor jou betekent. Daarom is het belangrijk je pensioen regelmatig te checken in onze pensioenplanner. Daar zie je welk effect wijzigingen hebben op jouw pensioen.

Verkiezingen Verantwoordingsorgaan van PDN

Op pagina 12 en 13 van dit magazine staat een interview met twee leden van het Verantwoordingsorgaan (VO). De termijn van de zittende vertegenwoordigers in het VO loopt af op 30 juni 2024. Bij de plaatsen die dan vrijkomen gaat het om twee vertegenwoordigers van werknemers en vier vertegenwoordigers van pensioengerechtigden.

Alle werknemers die bij PDN pensioen opbouwen en alle pensioengerechtigden die van PDN een pensioen ontvangen hebben zich in juni kandidaat kunnen stellen. Als jij tot een van deze groepen behoort dan heb je hierover in juni een

persoonlijke brief ontvangen.

Wanneer er meer geschikt bevonden kandidaten zijn dan beschikbare zetels, dan stelt de kiescommissie een kieslijst samen. Een extern kiesbureau organiseert daarna onafhankelijke en eerlijke VO-verkiezingen.

In augustus 2023 vinden de verkiezingen plaats voor deze zes plaatsen in het VO van PDN. Houd je post dus in de gaten!

Wie mag stemmen?

Bent u pensioengerechtigde? Dan mag u stemmen op de pensioengerechtigden

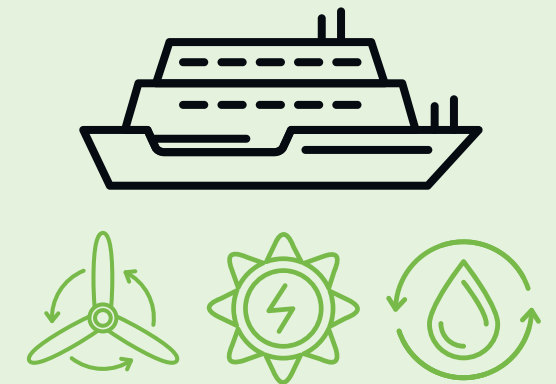
die zich kandidaat stellen. Bent u werknemer? Dan mag u stemmen op de werknemers die zich kandidaat stellen.

Een samenvatting van de uitslag wordt na afloop op de website van PDN gepubliceerd.

Lees het interview op pagina 12 en 13 met twee leden van het Verantwoordingsorgaan of ga naar de PDN-website voor meer informatie over het VO.

Duurzaamheidsfeitje

Wist u dat PDN investeerde in ForSea Ferries? Deze veerbootmaatschappij vaart tussen Denemarken en Zweden. En met hulp van PDN nu ook op elektrische energie. Opgeladen met groene stroom uit wind, water en zonne-energie. Hierdoor produceren deze veerboten geen enkele uitstoot. Goed voor passagiers, omwonenden en het onderwaterleven!

De pensioenreis van Ans van Aernsbergen

Het is goed toeven in het appartement van Ans van Aernsbergen en haar man Jean. Vanachter grote mooie ramen op de vierde verdieping kijkt ze uit over het Maanplein in hartje Heerlen. Rustig gelegen en dichtbij de door Ans zo geliefde restaurants en winkels van de stad. Haar leven is 'goed en gezellig'. En dat is verdiend ook, na bijna vijftig jaar werken als secretaresse, een functie waarvan de benaming later wijzigde in het meer internationale executive assistant.

Met koffie en heerlijke bonbons binnen handbereik vertelt Ans over haar leven. Door het grote aantal jaren dat ze bij DSM werkte, maakte ze vele ontwikkelingen en vele mensen mee. "In 1969 begon ik bij de Oranje-Nassaumijnen, een particulier mijnbouwbedrijf in Zuid-Limburg. Toen het kantoor sloot, begon ik in 1975 bij DSM als secretaresse van Pierre Reumkens, de baas van Personeelsbeheer en Ontwikkeling. Ik ging vervolgens nooit meer weg bij DSM."

Achttien rozen

Tot haar pensioen in 2017 was haar 'DSM-leven' lang en kleurrijk. Altijd was ze secretaresse, een functie die ze vervulde op diverse plekken binnen DSM, voor verschillende personen en afdelingen. Aan al die fases heeft ze warme herinneringen. "Van Pierre kreeg ik op secretaressedag altijd het aantal rozen dat hoorde bij het aantal jaren dat ik voor hem werkte. Op het laatst waren dat er achttien."

Na haar tijd bij Personeelsbeheer en Ontwikkeling kwam ze terecht bij het nieuw opgerichte DSM Industrierreinbeheer, waar ze secretaresse was van Marius Weehuizen. Later, in 1994, werd de toenmalige secretaresse van de voorzitter van de Raad van Bestuur langdurig ziek. De vraag kwam of Ans haar wilde vervangen. Hoewel ze daarover heel even moest nadenken ("Ik vroeg me af of dat wel de plek voor mij was"), nam Ans de klus aan. In 1995 kreeg ze een vaste baan aangeboden

en ging ze er niet meer weg. Ze was de steun en toeverlaat van Simon de Bree, Jan Dopper, Chris Goppelsroeder, Nico Gerardu en als laatste Dimitri de Vreeze.

Secretaresse Raad van Bestuur

"Met mijn functie als secretaresse bij de Raad van Bestuur veranderde er behoorlijk wat. Ik ging van een aantal hectische jaren bij dynamische DSM-onderdelen naar de voor mij 'serene rust' op de achtste verdieping. In mijn andere functies was ik de spin in het web, mijn deur stond altijd open en iedereen liep de hele dag binnen. Aan de top van het bedrijf heb je dat minder. Het had voor mij zeker in het begin een hoog Miss Money Penny-gevoel. Ik droeg nog net geen parelketting, maar pakjes en naaldhakken waren wel vaste prik. (Lachend): De portretgalerij aan de muur werd vast onderdeel van mijn werkomgeving. Die omslag was wel wennen."

"Het duurde even voordat ik helemaal mijn weg vond. Je hebt als secretaresse bij de Raad van Bestuur bijvoorbeeld veel contact met collega-bedrijven in binnen- en buitenland. Dat was soms puzzelen: wie hoort bij welk bedrijf, wie is wie en hoe bereik ik die? Toen ik me dat eenmaal eigen had gemaakt, ging het prima en leerde ik veel leuke mensen kennen. Toen de laptop en iPhone hun intrede deden, werkte ik ook wel 's avonds. 'Want', zo zeiden we altijd, 'als de Chinezen naar bed gaan, worden de Amerikanen wakker'. We moesten mailtjes en telefoontjes natuurlijk beantwoorden of plannen, ook al was het na onze kantooruren."

Ans vond het heerlijk om voor haar 'bazen' te werken. "Het was echt mijn ding, die één-op-éénrelatie die je hebt als secretaresse. Ik regelde graag alles voor ze: reizen plannen, afspraken maken, maar ook een knoop aannaaien als er eens eentje van een jasje viel."

'Mijn werk als directiesecretaresse had zeker in het begin een hoog Miss Money Penny-gevoel'

Van eerste mobiele telefoon tot internet

Ook de ontwikkelingen die Ans meemaakte, maakten haar werk interessant. Al vormden ze soms ook wel een flinke uitdaging. “Ik maakte mee dat de voertaal Engels werd binnen DSM. En dat de eerste mobiele telefoon kwam, de elektrische typemachine, computers met WordPerfect, van de F-toetsen naar de muis. Ook de komst van internet veranderde natuurlijk heel wat. In het begin was er maar één persoon op de afdeling die op internet kon. Dat kun je je nu toch helemaal niet meer voorstellen. Het was steeds wennen aan al die nieuwe snufjes, maar ach, ik ging er gewoon in mee. En als ik er soms niet uitkwam, dan belde ik met ‘het wizz-kidje’. Dan zei ik: “Roger, m’n balkje is weg, help!”

Vrijheid

Ans werkte door tot haar 65^e en ging toen met welverdiend pensioen. Een hele omslag? “Nee hoor, het was goed zo. Mijn voornemen was om vrijwilligerswerk te gaan doen, maar dat is er niet van gekomen. Ik wilde de verplichting niet meer aangaan na bijna vijftig jaar werken. Ik doe nu wel regelmatig iets rond de organisatie van de barbecue of andere activiteiten hier aan het Maanplein, maar zonder vastigheid. De vrijheid is heerlijk.”

Drukte en bedrijvigheid

Vlak voor haar pensioen gingen Ans en Jean wonen in hun huidige, mooie

appartement in hartje Heerlen. Een plek die Ans past als een jas. “Ik houd van bedrijvigheid om me heen, en van alles bij de hand hebben. Ik ben niet zo’n natuurmens, ik word veel blijer van de drukte en de stad.” En daarvan maakt ze samen met vriendinnen of Jean goed gebruik van. Bijna elke dag starten ze met een kopje koffie en lekkers in een cafeetje vlakbij. Want waarom thuis koffiedrinken als dat ook gezellig buiten de deur kan? Daarna maakt ze geregeld een rondje door de stad, want shoppen is ook een hobby van Ans. “Maar ook thuis vermaak ik me prima hoor. Bijvoorbeeld met boeken lezen of een serie kijken. Als ik geen secretaresse

was geworden, denk ik dat ik in een bibliotheek zou hebben gewerkt of in een antiquariaat. Ik ben dol op de geur van oude boeken. Dat vind ik lekkerder dan welk parfum dan ook.”

Van directiesecretaresse naar ‘het goede, gezellige leven’: Ans geniet ervan. En alle mooie herinneringen aan die gang met de portrettengalerij? Die neemt ze altijd met zich mee.

Paspoort Ans van Aernsbergen

Geboren: 8 oktober 1951

Woonplaats: Heerlen
Getrouwd met Jean

Loopbaan:

- Secretaresse bij de Oranje-Nassaumijnen in Heerlen;
- Secretaresse bij DSM Personeelsbeheer en Ontwikkeling;
- Secretaresse bij DSM Industrierreinbeheer;
- Directiesecretaresse bij verschillende leden van de Raad van Bestuur van DSM.

Ans ging in 2017 op 65-jarige leeftijd met pensioen.

‘Ik ben niet zo’n natuurmens, ik word veel blijer van bedrijvigheid en de stad’

Vraag het aan Angelique

Moet ik een samenlevingscontract zelf naar PDN sturen?

Angelique Bock

Angelique Bock, medewerkster Pensioenen bij DSM Pension Services: “We denken er liever niet aan, maar we willen natuurlijk wel dat onze partner en kinderen na ons overlijden goed verzorgd achterblijven. In de pensioenregeling van PDN bouw je niet alleen een pensioen op voor jezelf. Je bouwt ook partnerpensioen op. Op je jaarlijkse UPO - het Uniform Pensioenoverzicht - of in de pensioenplanner zie je hoe goed dat pensioen is.”

“Je partner is degene met wie je getrouwd bent of die als jouw partner staat geregistreerd bij de Burgerlijke Stand. Het is ook degene met wie je een notarieel samenlevingscontract hebt, als je hem of haar tenminste bij PDN aanmeldt.”

Heb jij alles goed geregeld?

“Als je samenwoont en je partner is niet aangemeld bij PDN, dan is er geen partnerpensioen na jouw overlijden. Ook als je ongehuwd samenwoont en een samenlevingscontract hebt, betalen wij partnerpensioen aan je partner. Het enige dat je moet doen, is je partner aanmelden. Hoe je dat doet, staat op onze website www.pdnpensioen.nl onder ‘Wat gebeurt er bij’. Je klikt vervolgens op ‘Trouwen en samenwonen’.”

“Staat jouw partner al op je UPO, dan hoeft je niets te doen. In de brochure ‘Partner- en Wezenpensioen’ onder ‘Downloads’ op onze website lees je meer over de verschillende uitkeringen aan je partner en kinderen na jouw overlijden.”

Woon je ongehuwd samen en staat er geen partner op je UPO?

Stuur ons dan jullie samenlevingscontract.

Woon je in het buitenland en staat er geen partner op je UPO?

Stuur ons dan een kopie van jullie huwelijksakte.

Colofon

PDN Magazine verschijnt 2 keer per jaar en is bestemd voor alle deelnemers van PDN. Voor blinden en slechtzienden is een gesproken versie van PDN Magazine kosteloos verkrijgbaar.

Hoofredactie

Mark Gerards

Eindredactie

Ron van Berkel, Bex*

Redactie

Karin Grannetia, Monique van Heeswijk, Alfred Kool, Babette Nelissen, Antoinette van der Vorst

Fotografie

Mark Gerards, Jacques Pasmans, stockphoto

Deze editie kwam tot stand met dank aan:

Ans van Aernsbergen, Wil Beckers, Angelique Bock, Rajesh Grobbee, Daniëlle Kruijnen, Laurine Lemon, Marlies van Loon, Marjan Rijckaert, Cor van der Sluis, Arie Sonneveld

Ontwerp

Perron 9

www.perron9.nl

Druk

arsprintmedia

www.arsprintmedia.nl

Verspreiding

PostNL

Redactieadres

PDN t.a.v. Karin Grannetia

Postbus 6500

6401 JH Heerlen

redactie.pdn@dsm.com

06-25713892

Vragen over je pensioen?

www.pdnpensioen.nl

Of bel/mail naar de Pension Desk

(045) 578 81 00

info.pdn@dsm.com

Column door Irene van den Berg

Risico nemen

Hoeveel risico wilt u nemen als het om uw pensioen gaat? Dat was één van de dingen die PDN en de sociale partners wilden achterhalen met het deelnemersonderzoek. Een heel interessante vraag, maar ook een moeilijke. Want mensen zijn niet zo goed toegerust om kansen en risico's in te schatten.

Proef op de som: enig idee hoe groot de kans is dat u de jackpot van de Staatsloterij aan het einde van het jaar wint? Die is ongeveer één op de zeven miljoen. Een kans van één op één miljoen is te vergelijken met de kans dat u twintig keer een munt opgooit en het iedere keer kop is. En ter vergelijking: de kans dat u dit jaar omkomt bij een verkeersongeluk in Nederland is ongeveer één op de 24.000. Bijna driehonderd keer zo groot dus als de kans op die Staatsloterij-jackpot. Toch spelen ieder jaar miljoenen Nederlanders mee.

Dat onvermogen om risico's in te schatten, werkt ook door in onze financiën, bijvoorbeeld bij het afsluiten van een verzekering. Uit onderzoek blijkt dat we de risico's voor de zwakkeren in de samenleving, zoals ouderen, zwangere vrouwen en kinderen, vaak overschatten en die voor jonge, gezonde volwassenen vaak onderschatten. Terwijl die laatste groep vaker sport, in de auto stapt of op skivakantie gaat en een verzekering dus wellicht harder nodig heeft. Bijzondere risico's, zoals die op een terroristische aanslag of de uitbraak van een dodelijk virus, schatten we daarentegen vaak te hoog in. Dat heeft ermee te maken dat de uitkomst een grote emotionele impact heeft.

Ook maakt het verschil of het nemen van risico ons iets oplevert. Mensen zijn vaak best bereid om zekerheid op te geven, als daar maar een voordeel tegenover staat. We weten dat er mensen doodgaan in het verkeer, maar toch blijven we in de auto stappen. Heel anders ligt het bij risico's waarvan we zelf weinig of geen voordeel ervaren, zoals asbest of radioactieve straling. In dat geval willen we het risico het liefst tot nul reduceren.

Hoeveel risico u wilt nemen met uw pensioen, hangt natuurlijk ook af van uw karakter. De één heeft stalen zenuwen, de ander net wat minder. De aloude stelregel geldt ook voor uw pensioen: hoe hoger het potentiële rendement, des te groter het risico. Maar het is onverstandig om alleen op het rendement te letten; ook uw gemoedrust is belangrijk. Want wie slapeloze nachten heeft van het pensioen, is hoe dan ook verkeerd bezig.

Irene van den Berg is journalist en columnist, met als specialisatie geld en psyche. In haar artikelen onderzoekt zij ons economisch gedrag. Irene schrijft onder meer voor het AD, Radar+ en Psychologie Magazine..

Aan de inhoud van dit magazine kunnen geen rechten worden ontleend. Bij de samenstelling van dit nummer is de redactie met de grootst mogelijke zorg te werk gegaan. Echter, cijfers en/of informatie kunnen in voorkomende gevallen al tijdens de productieperiode achterhaald zijn. PDN noch DPS aanvaardt enige aansprakelijkheid voor schade als gevolg van onjuistheden of het afgaan op de informatie. Rechten kunnen uitsluitend worden ontleend aan het voor de deelnemer geldende pensioenreglement.